

NÁRODOHOSPODÁŘSKÝ OBZOR 1 – 2006 ROČ. VI

Veronika Bachanová

Analýza ukazatelů kvality regulace – aplikace na členské země EU

Summary:

The measurement of the regulatory size and quality is very difficult. The size of regulation can be stated through the rate of public expenditures to gross domestic product. We can also use some regulatory quality indicators such as indicator of regulatory quality by the World Bank, indicator of product market regulation by Organization for Economic Co-operation and Development or index of economic freedom by Heritage Foundation. All these indicators of the size or quality of regulation should give very similar results. The aim of this paper is found out if they did. The conclusion is done for 25 the European Union member states.

Anotace:

Měření objemu a kvality regulací je velmi obtížné. Objem regulací může být určen skrze podíl veřejných výdajů na HDP. Je rovněž možné použít některých indikátorů kvality regulace, jako je např. indikátor kvality Světové banky, indikátor regulace trhu produktů od Organizace pro ekonomickou spolupráci a vývoj, nebo index ekonomické svobody od Heritage Foundation. Všechny tyto ukazatele kvality a objemu regulací by měly poskytovat podobné výsledky. Cílem této práce je nalézt, zda tomu tak skutečně je. Je tak učiněno na všech pětadvaceti členských státech Evropské unie.

Pavel Breinek

Ekonomický význam institucí

Summary:

The objective of this article is providing basic facts about significance of institutions in the national economy. Institutions are one of the considerable factors that determine economic success of the state in the global economy. Nevertheless, we do not have any unified definition of that term but it is useful to distinguish between institutions and organizations. In this case institutions present rules and constraints that control and limit human proceedings. It is also suitable to distinguish between political and economic institutions that could influence each other with considerable effects on economic efficiency. Generally, institutions are taken in current theory as a „deep“ factor of economic growth. Institutions could influence acting of economic subjects, secure property rights, equalize the access to the main factors of production, lower transaction costs or encourage risk taking. Last part of the article is dedicated to the question if geography could effect economy directly or only indirectly through institutions. Direct relationship is more likely.

Anotace:

Cílem tohoto článku je poskytnout základní fakta o významu institucí v národní ekonomice. Instituce jsou jedním z významných faktorů, které určují ekonomický úspěch státu v globální ekonomice. Byť nemáme žádnou unifikovanou definici tohoto termínu, je vhodné rozlišit mezi

institucemi a organizacemi. Instituce představují pravidla a omezení, jež omezují a limitují lidské jednání. Je rovněž záhodno rozlišit mezi politickými a ekonomickými institucemi, které mohou ovlivňovat jedna druhou a výrazně tak působit na ekonomickou efektivitu. V naší teorii jsou obecně instituce pojímány jako „hluboký“ faktor ekonomického růstu. Mohou ovlivnit jednání ekonomických subjektů, zajišťovat vlastnické právo, vyrovnávat přístup k hlavním výrobním faktorům, snižovat transakční náklady či podněcovat ochotu přijímat riziko. Poslední část článku je věnována otázce, zda geografie může ovlivnit ekonomiku přímo, či pouze nepřímo skrze instituce. Přímý vztah se zdá být pravděpodobnější.

Dana Dobešová
Důchodový systém v ČR

Summary:

This article is focused on the pension issue with the basic analysis of the details and forms of pension systems. This text deals with the characteristics of the significant factors, which determine the function of the pension systems in the real background. The leading impact of the demography, economy, politics is discussed and the subject of the analysis as well as the basis for the making up the possible solutions. There is the identification of the criteria, which influence the opportunities of the pension system financing including the process of finding the appropriate answer to this. The important part of the analysis is the evaluation of the Czech pension system at present as well as the recommendation of the appropriate complex of the important steps for the necessary remedy of the system. There is need to reduce the pension system dependence upon demographic, social and economic development and to achieve social peace and inter-generation solidarity. The article is broaden up of the pension system financial acceptability analysis. The interest is focused on the financial sources in the form of individual or collective capitalization of the system, the discussion about the possible combination of the PAYG with the other pillars of the pension framework. The last but not the least there is a short pension system comparison with some of the transitive economies.

Priority is also given to a solution proposal of the problematic pension system, which deteriorates the social system and has become the burden for the public finance. At the conclusion there is considered the outline of base principals of the pension reform in the Czech Republic.

Anotace:

Obsahem článku je analýza důchodové problematiky s detailnějším rozбором různých forem důchodových systémů. Text se zaměřuje na charakteristiku signifikantních faktorů, determinujících fungování důchodových systémů v reálném prostředí. Významný vliv demografických, ekonomických, politických a dalších faktorů je předmětem analýzy a podstatou možných řešení. Neopomenuta je identifikace kritérií, determinujících možnosti financování důchodových systémů a odvození základních charakteristik vhodného systému. Součástí analýzy je zhodnocení stavu důchodového systému České republiky a návrh souboru vhodných opatření pro zmírnění závislosti systému na demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji při udržení sociálního smíru a nenarušené mezigenerační solidarity. Celek doplňuje analýza zajištění finanční únosnosti systému, ověřování možných zdrojů financování důchodového systému ať již individuální či kolektivní formou kapitalizace, diskuze využití kombinace PAYG s dalšími pilíři důchodové soustavy a stručná komparace s důchodovými systémy vybraných tranzitivních ekonomik. Závěr je soustředěn na nastínění principů báze penzijní reformy v ČR a vhodného řešení současného problematického systému, který je narůstající zátěží pro veřejné finance. Za explicitně definovaných podmínek existuje tedy možnost dosáhnout fiskální konsolidace, udržitelné v dlouhém období.

Katarína Jakab, Jana Piteková

Katolícka sociálna náuka ako jeden zo zdrojov formovania novej ekonomickej teórie

Summary

The contribution points out the interaction or the relation of the economic theory and the catholic social doctrine. The aim of this doctrine is not to substitute some knowledge of the economic theory and to define once again some basic economic categories and concepts.

The meaning of the presented article was to point out some „contempt“ aimed at the catholic social doctrine from the side of the Slovak professional and scientific community, but on the other side to search for some common sides of two sciences and to create a space for scientific research in this area also in Slovakia.

Anotace:

Príspevek nastiňuje interakciu či vzťah ekonomickej teórie a katolíckej sociálnej doktríny, jejímž cieľom není nahradit jisté znalosti ekonomickej teórie a redefinovat základní ekonomickej kategorie a koncepty. Cílem tohoto článku je vyzdvihnout jistý „odpor“ slovenské odborné a vědecké společnosti ke katolíckej spoločenskej doktríně. Zároveň se text snaží najít nějaký průnik těchto dvou přístupů a vytvořit prostor pro seriózní vědecký výzkum v této oblasti na Slovensku.

Zuzana Mogyorosiová

Adaptation of the EU Competition Policy in Slovakia – Selected Problems

Prevzatie politiky hospodárskej súťaže EÚ zo strany Slovenska – vybrané problémy

Summary:

Since 1 May 2004, competition rules have been applied directly on the new EU Member States. As regards the State aid, there are only some very limited transitional arrangements. The EU needs to ensure implementing of the State aid rules in economies which are in some aspects still different from those of the initial 15 Member States, and which have not always yet fully completed the process of transition from centrally planned to market-based economies. The Slovak experience of the State aid granting mainly to foreign investors illustrates some of the difficulties that may arise. Thus, we selected the case of the State aid to Korean automobile producer Kia Motors Corporation and Hyundai Mobis, on which basis we want to point out the recent problems.

Anotace:

Od 1. mája 2004 platia pravidlá hospodárskej súťaže EÚ aj v nových členských krajinách. Pokiaľ ide o pravidlá poskytovania štátnej pomoci, prechodné obdobia boli dohodnuté iba v obmedzenej miere. V týchto krajinách je potrebné zabezpečiť implementáciu príslušných pravidiel vzhľadom na to, že proces transformácie z centrálne plánovaných na trhové ekonomiky ešte nebol úplne dokončený. Skúsenosti Slovenska s poskytovaním štátnej pomoci zahraničným investorom naznačujú možné problémy. Konkrétne sme sa zamerali na štátnu pomoc poskytnutú kórejským firmám Kia Motors Corporation a Hyundai Mobis.

Tomáš Otáhal
Ekonomická analýza definice korupce

Summary:

The aim of the article is to present and analyze some approaches to the phenomena of corruption. The first chapter points out implicit characteristics in definitions which can be found in public sources. In the second and the third chapter author analyzes these characteristics and argues why it is important to distinguish among different institutional frameworks where human action, sometimes called as corruption, may take place. The fifth chapter presents critical reflection on the implementation of the market "auto regulation mechanisms" into bureaucratic management in order to eliminate corrupt action. In the last chapter is shown the definition of corruption fulfilling all analytical conclusions that results from previous text.

Anotace:

Cílem tohoto článku je prezentovat a analyzovat některé přístupy k fenoménu korupce. První kapitola zmiňuje implicitní charakteristiku korupce definicemi, jež mohou být nalezeny ve veřejně přístupných zdrojích. Druhá a třetí kapitola tyto charakteristiky analyzuje a nastiňuje, proč je důležité rozlišit mezi různými institucionálními rámci, v nichž se může korupce objevit. Pátá kapitola předestírá kritickou reflexi implementací autoregulačních mechanismů trhů do byrokratického managementu, jež má eliminovat korupční jednání. V poslední kapitole článku je uvedena definice korupce, která shrnuje veškeré analytické závěry kapitol předchozích.

Tibor Paulík, Eugen Valach
Trvalo udržateľný rozvoj pohľadom ekonomickej teórie

Summary:

The possible solutions of classical and neoclassical economic theories were formed at that time when the issue sustainable growth in view of the scarce resources was not a subject of economist's interest. At that time they focused on the economic facts and processes in view of the efficiency. Today, the economic theory is still looking for the answers to the problems of sustainable growth.

Anotace:

Možná řešení klasických a neoklasických ekonomických teorií byly zformovány v dobách, kdy téma udržitelného rozvoje s ohledem na vyčerpitelné zdroje nebylo předmětem obecného zájmu ekonomů. Zaměřovaly se na ekonomická fakta a procesy s ohledem na jejich efektivitu. I dnes se ekonomická teorie snaží nalézt odpovědi na problémy udržitelného rozvoje.

Martin Svoboda
Effects of economics indicators on financial markets

Summary:

In recent years, any investors have based their decision to some extent on economic performance. The basic economic values effecting financial markets are: economic growth, inflation, interest and market rates. The effect of these factors seems to be obvious and easily predictable. But does the theory correspond to facts? The importance of national economic indicators ultimately depends on a number of factors. Therefore it is inevitable to have at least some idea of how indicators are constructed, what individual economic indicators mean and their relation to other indicators, which indicators are important for investment decision.

Answers and explanations of questions and points mentioned above can be found in the following article.

Anotace:

V současné době každý investor při svém rozhodování o budoucích investičních krocích musí brát v úvahu hospodářský vývoj. Základními ekonomickými veličinami ovlivňujícími finanční trhy jsou především ekonomický růst, inflace, úrokové míry a sazby peněžního trhu. Vliv těchto indikátorů se zdá být na první pohled jasný a lze je většinou velmi lehce předpovídat. V praxi ale význam jednotlivých ekonomických ukazatelů závisí na dalších faktorech. Proto je nezbytné znát konstrukci jednotlivých indikátorů a jejich vypovídající schopnost. Tento příspěvek se snaží odpovědět na otázku popsat druhy základních ekonomických indikátorů, na které je nutné brát ohled při investičním rozhodování.

Milan Sekanina

Úkoly československého hospodářství v první polovině 70. let 20. století a vnější podmínky pro jejich realizaci

Summary:

As far as the economic development is concerned the first half of the seventies of the last century in Czechoslovakia can be ranked to the successful periods in the process of building socialism. The main economic indices grew in the years of the fifth five-year plan (1971 – 1975) much more dynamically than in the whole previous period. That positive though not problems free development resulted both from a favourable international political situation and some internal factors of economic growth. The stable economy contributed to a so-called normalisation of the society, i.e. to its return before the years of reforms in 1968/69.

Anotace:

První polovina 70. let minulého století v Československu patřila po stránce hospodářského vývoje k úspěšným obdobím v procesu budování socialismu. Hlavní ekonomické ukazatele rostly v letech páté pětiletky (1971-1975) mnohem dynamičtěji než v celém předcházejícím období. Tento pozitivní, i když ne bezproblémový, vývoj umožnila jak příznivá mezinárodně politická situace, tak i některé vnitřní faktory ekonomického růstu. Stabilizovaná ekonomika přispěla k tzv. normalizaci společnosti, tj. k jejímu návratu před reformní léta 1968/69.